

STATSMINISTERENS TALE I ANLEDNING SVENNEFESTEN I OSLO
RÅDHUS, TIRSDAG 6. MAI 1986 KL. 18.30.

TIL HÅNDVERKETS PRIS

Det er en meget stor glede for meg å få lov til å være med på denne merkedag for så mange unge mennesker, på terskelen til et aktivt yrkesliv.

Når hele 560 unge får svennebrevet, - selve beviset på at utdannelsesfasen nå er over -, er det i seg selv en levende bekreftelse på at norsk håndverk idag fremstår som mer livskraftig og med mer optimisme på sine fags vegne enn på meget lenge. Dette er en hyggelig konklusjon å kunne trekke i Norges Håndverkerforbunds 100 års jubileumsår.

Men dette møte i denne praktfulle hall - for øvrig sterkt preget av nettopp det gode håndverk - er jo også meget mer enn en feststund for gjenveksten til en yrkesgruppe. Dette er en feststund i anledning av at så mange unge, villende mennesker har fullført en faglig utdanning, for å gjøre nytte og skape verdier, og for å bruke evner og anlegg i skapende innsats.

Jeg vet jo ikke hvorledes dere tenkte da dere begynte på dette - som på forhånd må ha virket som det vi ofte kaller et langt lerret å bleke. Jeg vet jo heller ikke hvilken form for lettelse og forventning hver enkelt

føler i dag. Men det vet jeg; at ved å skaffe dere en avsluttet og fullstendig faglig utdanning, har dere sikret dere noe vesentlig mer enn et økonomisk aktivum: Dere har etablert et grunnlag for den indre og ytre trygghet som følger med kunnskaper og ferdigheter.

Samtidig vil dere erfare at den tid vi går inn i, vil sette stigende pris på nettopp håndens ferdigheter, og mer og mer glede seg over produkter som reflekterer et levende menneskes omtanke og innsats til beste for den enkelte kunde, fremfor produkter som først og fremst representerer en maskins evne til å reprodusere noe som tusener av andre har mottatt presis maken før. Ting kan reflektere ånd. Derfor kan man ikke alltid skille mellom ting og ånd.

Det er ingen grunn til å legge skjul på at det i lange perioder, både i og utenfor håndverkernes egen krets, har hersket adskillig tvil om håndverkets muligheter til å overleve som håndverk. Industrialisering, masseproduksjon, automasjon; dette er bare noen av stikkordene på tendenser som ble oppfattet som alvorlige trusler, som i løpet av kortere eller lengre tid uvegerlig ville gjøre håndverkeren lite konkurransedyktig og kanskje overflødig. Gamle fag med rike tradisjoner forsvant og man så for seg en utvikling hvor andre tradisjonelle håndverksfag etterhvert ville bli erstattet av ren industriproduksjon.

Men håndverket har vist en frapperende evne til å overleve, gjennom betydelig evne til omstilling og

tilpasning og ikke minst, gjennom en stadig sterkere understrekning av den helt særegne faglige kvalitet som håndverket representerer. Og det er nettopp faglig kvalitet som som er blitt håndverkernes viktigste våpen i kampen, ikke bare for å overleve, men også for å styrke sin stilling. I "bruk og kast"-kulturens og masseproduksjonens tid er det da også stadig flere som har fått øynene opp for at håndverkernes produkter og tjenester representerer verdier, som gjør mer enn å imøtekomme de snevre daglige materielle behov.

Gerhard Munthe har engang sagt at "Kultur, det er å kunne sitt yrke". Nå vil jeg ikke med dette ha sagt at håndverkerne skal betrakte seg som "kulturarbeidere" i dette ordets vanlige betydning. Dansken Storm P. har jo sagt at "Forskjellen på kunst og håndverk er at man må være sakkyndig for å bedømme håndverket."

Jeg skal ikke føre sammenligningen med kunst og kultur for langt. Håndverkerne vil vel fortsatt selv oppfatte seg først og fremst som praktiske næringsutøvere med produksjon av varer og tjenester av praktisk nytte for kundene. Men samtidig representerer håndverket en umistelig del av vår kulturhistorie, som det også er all grunn til å legge vekt på ved en anledning som denne.

Men selvsagt er det ikke nok å holde fast ved tradisjoner og nedarvede teknikker og arbeidsmetoder. Det må også tenkes nytt, vi må hele tiden prøve å leve opp til sannheten i det gamle ord om at vi må forandre

for å bevare. Håndverket må stadig forandre organisasjon og metode for å bevare posisjon i samfunnet. Kanskje mer enn andre næringer har håndverket vist at dette går utmerket i praksis.

Jeg har lyst til å låne og justere et vers fra en sang til en annen nærings pris, for å illustrere dette. Verset er fra Kjøpmannssangen, og lyder med en aldri så liten forandring i anledning dagen slik:

"Og menn og tider skifter
og alt må endre form,
de nye tider stifter
de nye tiders norm.
Men urørt skal den være
vår arv fra alders tid:
den norske fagmanns ære
og arbeidsglade flid."

Det solide håndverk vil alltid ha en fremtid, sålenge håndverket i folks bevissthet er ensbetydende med kvalitet, og sålenge håndverkerne fremstår som mennesker med yrkesstolthet som kan sitt fag til bunns.

Dere får idag beviset på at dere er fullverdige representanter for norsk håndverk på sitt beste. Dere har stolte tradisjoner å føre videre inn i en ny tid. Jeg er overbevist om at dere i det videre arbeide - i pakt med disse stolte tradisjoner - vil være med på å

befeste norsk håndverk som en næring uløselig knyttet til begreper som faglig kvalitet, fagstolthet og arbeidsglede, i en fremtid preget av store utfordringer.

Gratulerer med dagen!